

ပညာရေးနှင့်ပဋိပက္ခ မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာအသုံးပြု ပညာရေးသင်ကြားခြင်း

The Asia Foundation

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

အက်ဂလေစောက်သ် နှင့်
မာရီဟော

အကျဉ်းချုပ်

ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာအသုံးပြုပညာရေး သင်ကြားခြင်းကို လက်ရှိဖြစ်ပျက်နေသော နိုင်ငံရေး-လူမှုရေးဆိုင်ရာရှုထောင့်၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများဆိုင်ရာရှုထောင့်နှင့် ယခု ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများဆိုင်ရာရှုထောင့်အမျိုးမျိုးတို့မှ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ အထက်ပါအကြောင်းအရာ များကို လေ့လာရာတွင် ပြောင်းလဲလာမည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင် ပညာရေးစနစ်အပြောင်းအလဲ မည်သို့ဖြစ်နိုင်သည်ကို သုံးသပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

လူမျိုးစုပညာရေးဆိုရာတွင် လက်ရှိလူမျိုးစုဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ သင်ကြားနေသည့်စနစ်များ၊ လူမျိုးစု လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်အောက်ရှိ ပညာရေးသင်ကြားမှုများကို ဆိုလိုပါသည်။ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားသည်ဆိုရာတွင် ပထမဆုံးအနေဖြင့် ကလေး၏မိခင်ဘာသာစကား (L1 ဟုခေါ်သည်) ဖြင့် စတင်သင်ကြား ပို့ချပြီးတဖြည်းဖြည်း (L2) ဒုတိယဘာသာစကား (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံရပ်ခြားဘာသာစကားများသို့ ပြောင်းလဲသင်ကြားခြင်း ဖြစ်သည်။ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားမှုတွင် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အခြေခံအကြောင်းအရာများ၊ စကားစုများကို မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားလေ့လာရပြီး၊ အရွယ်ရလာသည်နှင့် သင်ကြားခဲ့ရသည်များကို အခြား ဘာသာစကား၏ ဝေါဟာရများဖြင့် ပြောင်းလဲသင်ကြားရန်ဖြစ်သည်။ မိခင်ဘာသာ စကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခြင်းသည် ကလေးငယ်များ၊ မူကြိုအရွယ်များနှင့် မူလတန်းအရွယ်များအတွက် အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်သည်။

ဤစာတမ်းသည် အဓိကအားဖြင့် မွန်ပြည်နယ်နှင့် ကချင်ပြည်နယ်တို့ရှိ နယ်မြေဒေသများကို အခြေခံထားပြီး ကရင်ပြည်နယ်နှင့် အခြားသောဒေသတချို့တွင်ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေအချို့တို့ကို လေ့လာတင်ပြထားခြင်းဖြစ် သည်။ စာတမ်းပြုစုရန် ရရှိသည့်အချိန်အတိုင်းအတာ၊ ရရှိသည့်အချက်အလက်များနှင့် လူမှုရေးအသိုင်းအဝန်းအချို့တို့ကို အဓိကထား၍ အသေးစိတ်လေ့လာမှုပြုရခြင်းတို့ကြောင့် ဤစာတမ်းတင်ပြရာတွင် များစွာသောကန့်သတ်မှုများ ရှိပါ သည်။ ကချင်နှင့်မွန်လူမျိုးစုများကို စာတမ်းပြုစုရာတွင် အဓိကလက်နက်ကိုင် လူမျိုးစုအဖွဲ့အစည်း (EAGs) ၂ခု ဖြစ်သော KIO နှင့် NMSP တို့၏အမြင်များအဓိကကို နှိုင်းယှဉ်တင်ပြထားပါသည်။^၁ KIO သည် ၁၉၉၄ တွင်အစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရယူခဲ့ပြီး ၂၀၁၁ တွင် ပြန်လည်လက်နက်ကိုင်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ NMSP သည် ၁၉၉၅ တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူခဲ့ပြီး အဖက် ဖက်မှ ဖိအားပေးခြင်းများခံရသော်လည်း ယနေ့တိုင် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။

၁ KIO, NMSP စကားစုများကို အစီရင်ခံစာ၏အနောက်တွင် ရှင်းပြထားပါသည်။

ဤစာတမ်းကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူမှုဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများ၊ (ကူညီပံ့ပိုးသည့်အေဂျင်စီများ) အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများအတွက် လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာအသုံးပြု ပညာရေးသင်ကြားခြင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန် လမ်းညွှန်အဖြစ်ရည်ရွယ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာခေါင်းဆောင်များ၊ လူမျိုးစုအဖွဲ့စည်းအသီးသီးမှ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများအတွက် ပညာရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ (ဥပမာ-ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပြီးဆုံးအောင်မြင်ပြီးနောက် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများပြုလုပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်) ဤအစီရင်ခံစာသည် လမ်းညွှန်မြေပုံကို စမ်းသပ်ဆွဲကြည့်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ပါ။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် အရေးပါသော ကဏ္ဍမှပါဝင်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အဖွဲ့အစည်းအမည်များကို ဖော်ပြမည်မဟုတ်ပါ။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများအတွက် ဖြစ်စေ၊ ၎င်းတို့ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်မည့်အစီအစဉ်များအတွက် မသေချာသောရှေ့ရေးနှင့် အန္တရာယ်ရှိသော အနေအထားမျိုး ရှိနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ (အစီရင်ခံစာတင်ပြခြင်းနည်းစနစ်ကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။) သို့သော် မြန်မာ နိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက်သော လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်ရရှိရန် အဓိကအချက်အလက်များကို ထောက်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် အခြေခံပညာရေးအဆင့်နှင့် တက္ကသိုလ်မတက်ရောက်မှီအဆင့်များအတွက်ကိုသာ အဓိကထားပါသည်။ အဆင့်မြင့်တန်းများ၊ ဘွဲ့လွန်နှင့် ဆရာဆရာမများကို သင်တန်းပေးပို့ချရန်အတွက်မဟုတ်ဘဲ လက်ဆင့်ကမ်းဝေငှရန်အတွက်သာဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ထိုင်းနိုင်ငံ၊ မြန်မာနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများရှိ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့်လည်း သက်ဆိုင်မှုမရှိပါ။

နည်းစနစ်

ဤအစီရင်ခံစာကို ပြုလုပ်ရာတွင် လူတွေ့ မေးမြန်းမှုအင်တာဗျူးများနှင့် စနစ်တကျပြင်ဆင်ထားသည့် မေးခွန်းများကို သက်ဆိုင်သည့်အုပ်စုလိုက် မေးမြန်းခြင်းများတို့ပါဝင်ပါသည်။ အင်တာဗျူးပြုလုပ်ရာတွင် အဓိကမေးခွန်းများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားပြီး မေးမြန်းမှုမပြုမီ ဖြေဆိုမည့်သူအယောက်စီတိုင်းအတွက် ၎င်းတို့၏အမည်နှင့် အကြောင်းအရာများကို လျှို့ဝှက်ထားမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကြိုတင်မိတ်ဆက် အာမခံမှုပေးပါသည်။

လူတွေ့ မေးမြန်းမှုအင်တာဗျူးရန်အတွက် KIO, NDA-K, NMSP, KNU နှင့် DKBA တို့မှ တာဝန်ရှိသူများ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လူမှုရေးအသိုင်းအဝန်းများမှအရေးပါသူအချို့တို့နှင့်တကွ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ကျောင်းသားမိဘများနှင့်တကွ၊ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများတို့ကို ရွေးချယ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ လူတွေ့ မေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ရန်၊ ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်နှစ်ဖက်လုံးနှင့် တရုတ်-မြန်မာနယ်စပ်နှစ်ဖက်လုံးသို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။ ခြုံငုံဖော်ပြရမည်ဆိုလျှင် ယခုအစီရင်ခံစာ တင်ပို့သူတို့အနေဖြင့် လူ ၁၀၀ ကျော်၊ အဓိကအုပ်စု ၂၅ စု အပြင် လူများစုပါဝင်သည့် အစည်းအဝေးများတွင် လေ့လာမေးမြန်းခဲ့ကြပါသည်။ ထို့ပြင် နီးနှောဖလှယ်ပွဲများကို မြစ်ကြီးနားမြို့နှင့် မော်လမြိုင်မြို့များတွင် ၂၀၁၅ခု အောက်တိုဘာလတွင် ကျင်းပပေးခဲ့ပါသည်။ အထက်ပါနီးနှောဖလှယ်ပွဲများတွင် ဤသုတေသနပြုခြင်းမှ ရရှိလာသည့် ရလဒ်များကို ဆွေးနွေးခြင်း၊ ပြုလုပ်သင့်သည့်ပေါ်လစီများအကြောင်းကို ဒေသခံများနှင့် အသေးစိတ်ဆွေးနွေးခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သို့မှသာ ဤအစီရင်ခံစာသည် ဒေသခံများတို့၏အခြေနေအမှန်ကို ထောက်ပြနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးမှ အဓိကကျသူများ၏ အမြင်များကို အစီရင်ခံသူမှ သုံးသပ်တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ မိခင်ဘာသာအသုံးပြုပညာရေး၏ အရေးပါသောအချက်များ

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော လူမျိုးစုပေါင်းစုံ စုပေါင်းနေထိုင်လျက်ရှိသောတိုင်းပြည်တွင် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခြင်းသည် ပညာရေးရူထောင်မှဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရေးရူထောင်မှဖြစ်စေ လွန်စွာအရေးပါသည်။ အင်တာဗျူး

ဖြေဆိုသူများစွာတို့အနေဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားကိုတတ်မြောက်ခြင်းသည် မိမိလူမျိုး၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများနှင့် အမျိုး၏ဂုဏ်ကို ထိန်းသိမ်းရာတွင် အရေးကြီးသည့်အချက်အဖြစ် ခံယူကြသည်။ လူမျိုးစုများအနေဖြင့် နိုင်ငံအစိုးရနှင့် တပ်မတော်မှ လူမျိုးစုဝယ်များကို ဝါးမြိုရန်ချမှတ်ထားသော ပေါ်လစီလမ်းစဉ်များကို ကိုယ်တွေ့ကြုံ ဖြတ်သန်းခဲ့ရမှုများကို ပြောဆိုကြသည်။ အစိုးရသည် တပ်မတော်သာဖြစ်သည်ဟူ၍ အများစုမှ လက်ခံယုံကြည်ထားကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော မယုံမသင်္ကာဖြစ်ခြင်းများအတွက် သက်သေသာဓက များစွာရှိပြီး ၎င်းမယုံကြည်မှုများ၊ သံသယများတို့ကို ခြေဖျက်နိုင်ရန်မှာ လာမည့်မျိုးဆက်များစွာမှ ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိစတင်လာသော ပညာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများအရ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့်ကို အစိုးရကျောင်းများတွင် စတင်ကျင့်သုံးလာသည်ကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ-မွန်ပြည်နယ်တွင်း ဒေသအချို့) ဤစနစ်သစ်တွင် ကျောင်းချိန်အတွင်း မိခင်ဘာသာစကားကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် သင်ကြားခွင့်ရခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ဤသည်မှာ လူမျိုးစုဝယ်များ၏ အဓိကတောင်းခံချက်များစွာအနက်မှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤအနေအထားကို အပြုသဘောဆောင်သော ပြောင်းလဲမှုတစ်ခုအဖြစ် လက်ခံနိုင်သည်။ သို့သော် အများစုအနေဖြင့် လမ်းမှန်သို့ စတင်သောအသေးအမွှားတစ်ခုအဖြစ်သာ လက်ခံနေသေးသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရကျောင်းများတွင် လူမျိုးစုဘာသာစကား သင်ကြားရေးနှင့်ပတ်သက်သော ပြောင်းလဲမှု တစ်စုံတစ်ခုမှမရှိသေးသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

လူမျိုးစုဝယ်များနှင့်သက်ဆိုင်သော အဓိကသက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် အများစုမှာ မိမိတို့၏ကလေးများ ဗမာစကား (အချို့မှာ အင်္ဂလိပ်စကား) ကို ဘုံဘာသာစကားတစ်ရပ်အဖြစ်တတ်ထားသင့်သည်ကိုလက်ခံကြသည်။ အကျိုးသက်ရောက်မှုပိုမိုရှိရန်အတွက် မိခင်ဘာသာစကားကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအနေဖြင့်သာ သင်ကြားပို့ချခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဘာသာရပ်တိုင်းကို အနည်းဆုံး မူလတန်းအရွယ်တွင် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားပို့ချစေလိုသည်။ မိခင်ဘာသာစကားကို အစိုးရကျောင်းများတွင် သင်ကြားပို့ချမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ထင်မြင်ချက်မြောက်များစွာရှိသည်။ များစွာသော အဓိကသက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် မူလတန်းအရွယ်တွင် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်သည့် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်သာ သင်ကြားပို့ချပြီး အလယ်တန်းတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် စတင်သင်ကြားနိုင်သည်။ သို့သော် အထက်တန်းကျောင်းထိတိုင်အောင် မိခင်ဘာသာစကား၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် အထက်တန်းကျောင်းအထိ ဆက်လက်သင်ကြားပေးစေလိုသည်။ သို့သော် အချို့လူမျိုးစုများမှာ မြန်မာစကားသင်ကြားခြင်းကို လုံးဝလက်မခံဘဲ မြန်မာဘာသာရပ်နေရာတွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သင်ကြားစေလိုသည်။ (ဥပမာ-ကချင်လူမျိုးများ၊ အောက်တွင်ဆက်လက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။) မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားပို့ချမှုကိုပြောဆိုရာတွင် အဓိကမေးခွန်းတစ်ခုမှာ သင်ကြားမည့်ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် သင်ကြားပို့ချမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများတို့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို မည်သူတာဝန်ယူမည်၊ သင်ကြားပို့ချရန် အရည်အချင်းပြည့်မီသော ဆရာ၊ ဆရာမများကို မည်သို့ရှာဖွေမည် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်သူများ၏ အဓိကရင်ဆိုင်နေရသောအခက်အခဲမှာ လက်ရှိ လူမျိုးစုဝယ်ပညာသင်ကျောင်းများတွင် အသုံးပြုနေသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းဆိုင်ရာစာအုပ်များသည် အရည်အချင်းပြည့်မီခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းသင်ခန်းစာများမှာ အများအားဖြင့် မြန်မာဘာသာမှ ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် မိမိတို့၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများနှင့် သမိုင်းကို လေ့လာသင်ကြားရန်အတွက် မလုံလောက်ဟု ယူဆကြသည်။

ကွဲပြားသောမူဝါဒများနှင့် အသိုင်းအဝန်းများတွေ့ကြုံရသည်မှာ-

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အဓိကကျသူများသည် မိမိတို့နှင့်ခံယူချက်တူညီသော နိုင်ငံရေးအမြင်တူညီသော အသိုင်းအဝန်းများတွင်သာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရရှိလာသည့် အခက်အခဲမှာ ပညာရေးကို နိုင်ငံရေးဖြင့်ဒွန်တွဲမြင်လေ့ရှိပြီး ပညာရေးသည် နိုင်ငံရေး၏လွှမ်းမိုးမှုအောက်တွင် ရှိနေတတ်သည်။ ပညာရေးပို့ချမှုဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်ပြီး အမြင်ကျဉ်းမြောင်းကြသည်။

ဘာသာစကားဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ သင်ကြားလေ့ကျင့်မှုနှင့် အငြင်းပွားမှုများ၊ လူမျိုးစုဘာသာစကား၊ ပညာရေးဆိုင်ရာပေါ်လစီနှင့် ဘာသာစကားအသုံးချမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးရေးပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာတွင် အဓိကကျသော

ကြောင်းအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် တပ်မတော်မှ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံများအရ အစိုးရသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများကို တစ်စုပြီးတစ်စု မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒအောက်တွင် ဝါးမြိုရန် သိသိသာသာ နှင့် အချို့သောဒေသများတွင် မသိမသာစီမံကိန်းချ လုပ်ဆောင်နေသည်များ ရှိခဲ့သည်။

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှ အရေးပါသူများအနေဖြင့် ဤကဲ့သို့ ဗမာလူမျိုးစုတွင်း သွတ်သွင်းခံရခြင်းကို ဆန့်ကျင်ရာတွင် အခက်ခဲမျိုးစုံကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ မိမိတို့ဘာသာစကား၊ ဓလေ့ထုံးစံများကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်အတွက် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ခြင်းဖြင့်တစ်မျိုး၊ သက်ဆိုင်ရာထိန်းချုပ်နယ်မြေများအတွင်း ပညာရေးစနစ်သစ်များ ချမှတ်ခြင်းတို့ဖြင့်တစ်ဖုံ၊ နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြသည်။ အောက်ပါဇယား(၁)ကို ကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း အစိုးရလက်အောက်ခံမဟုတ်ဘဲ မိမိဖာသာ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နေသော ပညာရေးစနစ်မျိုးစုံကို တွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ကိုယ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်များနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်းများမှ ချမှတ်ထားသော ပညာရေးစနစ်များတွင်လည်း နေရာဒေသအခြေအနေအလိုက် ကွဲပြားမှုအမျိုးမျိုးကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤပညာရေးစနစ်များသည် အစိုးရလက်အောက်ခံမဟုတ်သောဒေသများ၏ လူမှုရေးအသိုင်းအဝန်းများအတွက် အရေးကြီးသော ကဏ္ဍအစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်။

ဇယား(၁) မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုပညာရေး ပုံဆောင်မှုဇယား (အစိုးရလက်အောက် (သို့) အစိုးရထိန်းချုပ်မှုနှင့် နီးစပ်သည့် အသိုင်းအဝန်းများမှစပြီး - အစိုးရချုပ်ထိန်းမှုနှင့်ကင်းလွတ်သော ဒေသများအထိ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့်ဖော်ပြထားပါသည်။)

အမျိုးအစား	ပုံလက္ခဏာများ	ဥပမာ
အမျိုးအစား - ၁ လူမျိုးစုများမှ ထိန်းချုပ်ခွင့်ရှိသောကျောင်းများ	အစိုးရကျောင်းဖြစ်သော်လည်း သက်ဆိုင်သည့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းမှအတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ထိန်းချုပ်နိုင်သည်။	- အစိုးရကျောင်းဖြစ်သော်လည်း၊ သင်ကြားမည့်ဘာသာရပ်၊ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းနှင့်ဆရာ၊ ဆရာမများကို သက်ဆိုင်သည့် အသိုင်းအဝန်းမှ တာဝန်ယူထားသည်။
အမျိုးအစား - ၂ ရောနှောနေသောကျောင်းများ	အစိုးရကျောင်းဖြစ်သော်လည်း လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင်ရှိပြီး၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်း (သို့) လူမှုအသိုင်းအဝန်းမှ ထိန်းချုပ်မှုရှိသည်။	- မြို့ပြနှင့်ဝေးကွာပြီး စေတနာ့ဝန်ထမ်း(သို့) ခရစ်ယာန် အသင်းတော်များမှ တာဝန်ယူထားသော ဆရာ၊ ဆရာမများ ရှိသည်။
အမျိုးအစား - ၃ ထိန်းချုပ်သူ အမျိုးမျိုးရှိသော ကျောင်းများ	အစိုးရလက်အောက်ခံဖြစ်သော်လည်း၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုရေး အသိုင်းအဝန်းများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိသော ကျောင်းများ	- ကချင်ပြည်နယ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး ယူထားသည့်ဒေသတွင်းရှိ NDAK ကျောင်းများ - ကချင်ပြည်နယ်ရှိပြည်တွင်းဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ ကျောင်းများ - ယခင်ကလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်းများ၏ ပညာရေးဌာနလက်အောက်တွင် ရှိခဲ့ပြီး အစိုးရမှ ပြန်လည် ထိန်းချုပ်နေသော ကျောင်းများ

<p>အမျိုးအစား - ၄ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများ အစည်းများ လက်အောက်တွင်ရှိပြီး အစိုးရပညာရေးစနစ် ကို ကျင့်သုံးသော ကျောင်းများ</p>	<p>လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ကျောင်းများဖြစ်ပြီး အစိုးရမှခန့်အပ်ထားသောဆရာ၊ ဆရာမများ မရှိပါ။ အစိုးရပညာရေးစနစ်ကိုကျင့်သုံးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မိမိကိုယ်ပိုင် ဘာသာစကားသို့ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ဘာသာပြန်ယူသည်။ အစိုးရကျောင်းများသို့ ဝင်ခွင့်ဖြေဆို၍ ဖြစ်စေသက်ဆိုင်ရာနှင့် ညှိနှိုင်း၍ဖြစ်စေ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် သမိုင်းနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာဘာသာရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးစု တာဝန်ရှိသူများမှ ပြုစုသည်။ အခါအားလျော်စွာ အခြားသော ဘာသာရပ်များလည်း ပါရှိသည်။</p>	<ul style="list-style-type: none"> - NMSP/MNEC မွန်အမျိုးသားရေးကျောင်းများ - KIO ကျောင်းများ (အစိုးရသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ဂျိန်းဖောဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားသည်။ နောက်တွင် မြန်မာဘာသာသို့ ပြောင်းလဲသင် ကြားသည်။) - KNU နှင့် KED ၏ ထောက်ပံ့ထိန်းချုပ်မှုကို အတိုင်းတတ်စုထိ လက်ခံယူသော ကရင်အမျိုးသားကျောင်းများ
<p>အမျိုးအစား-၅ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ကျောင်းများ</p>	<p>လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်း လက်အောက်ခံ အသိုင်းအဝန်းများမှ ဖွင့်လှစ်ထားသော ကျောင်းများ၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း သီးသန့်ဖြစ်ပြီး အစိုးရကျောင်းများတွင် ပြောင်းလဲ ပညာသင်ကြားခွင့် မရှိပါ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> - KED ကျောင်းများနှင့် KNU လက်အောက်ခံ နယ်မြေများမှ ကျောင်းများ၊ ဒုက္ခသည်စခန်းများရှိ ကျောင်းများ
<p>အမျိုးအစား - ၆ လူမှုရေးအသိုင်းအဝန်း ပိုင်ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများ</p>	<p>သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကွာခြားပြီး မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်သာ သင်ကြားသော ကျောင်းများ၊ အစိုးရကျောင်းများသို့ တက်ရောက်ခွင့် မရှိပါ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ လူထုထောက်ပံ့မှုရရှိသော ကျောင်းများ - KNU ထိန်းချုပ်နယ်မြေတွင်းရှိ ကရင်အမျိုးသားစာသင်ကျောင်းများ (တစ်ခါတစ်ရံ ခရစ်ယာန် အသင်းတော် များမှ ထောက်ပံ့သည်။)
<p>အမျိုးအစား - ၇ နိုင်ငံခြား သင်ရိုးညွှန်းတမ်းခံယူသည့် ကျောင်းများ</p>	<p>တိုင်းတစ်ပါးမှ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို သင်ကြားပြီး ကျောင်းသားအချို့တို့မှာ ၎င်းတိုင်းပြည်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားနိုင်သည်။</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ကချင်ပြည်နယ်ရှိ ကျောင်းအချို့တို့သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံပညာရေးညွှန်းတမ်းဖြင့် သင်ပြသည်။ ကရင်မစ်ရှင်ကျောင်း (ခရစ်ယာန်ကျောင်း) များလည်း ပါဝင်သည်။
<p>အမျိုးအစား - ၈ ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းများ</p>	<p>လူမျိုးစုဘာသာစကား၊ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးစံနှင့် ဘာသာရေးတို့ကို အဓိကထားသော ကျောင်းများ၊ ထိုကျောင်းများတွင် ကျောင်းချိန်နောက်ပိုင်း၊ သို့နေ့ရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်များနှင့် အချိန်ပိုများတွင် သင်ကြားပို့ချသည်။</p>	<ul style="list-style-type: none"> - လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ကူညီထောက်ပံ့သည့် ကျောင်းများဖြစ်သည်။

လူမျိုးရေးပဋိပက္ခများသည် လူထု၏ ပညာရေးဆိုင်ရာသင်ရိုးညွှန်းတမ်းအပေါ်အမြင်နှင့် သင်ကြားပို့ချမည့် ဘာသာစကားအပေါ်တွင် တိုက်ရိုက်သက်ရောက်မှုများရှိသည်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကြောင့် လူထုအနေဖြင့် အစိုးရ၏ ချမှတ်ထားသည့်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို ဆန့်ကျင်ပြီး (သို့မဟုတ်) ယှဉ်ပြိုင်ပြီး ကိုယ်ပိုင် ဘာသာရပ်၊ ကိုယ်ပိုင်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို စတင်လုပ်ဆောင်လာသည်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်းများမှဦးဆောင်သော ပညာရေးစနစ်သည် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ၊ (သို့) ပဋိပက္ခများအပေါ်မူတည်၍ ပြောင်းလဲသည်။ တိုက်ပွဲပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားစဉ်တွင် ခွဲထွက်ရေး၊ သီးသန့်ရပ်တည်ရေးများကို ပိုမိုဦးစားပေးပြီး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ လှုပ်ရှားမှုများ အားကောင်းချိန်တွင် ခွဲထွက်ရေး၊ သီးသန့်ရပ်တည်ရေးများ အနည်းငယ်လျော့ပါးသည်။ (အစိုးရပညာရေး စနစ်ကို လက်ခံလိုခြင်း (သို့) ပူးပေါင်းလိုသည့် သဘောများကို တွေ့မြင်ရသည်။) ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခများတို့သည် လူမျိုးစုများတို့၏ ပညာရေးစနစ်များသည်လည်း နောင်ဖြစ်လာမည့် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လူမျိုးရေး ပဋိပက္ခ များအပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာဖြစ်နိုင်သည်။ လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်တွင် သင်ကြားပို့ချသည့်အတွေးအခေါ် များအပေါ်မူတည်ပြီး ကျောင်းသားလူငယ်များအနေဖြင့် လူမျိုးခြားများနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု၊ လူမျိုးခြားများအပေါ် ထင်မြင်နားလည်မှုများကို များစွာအကျိုးသက်ရောက်မှုဖြစ်စေသည်။ ကချင်လူမျိုးစုအနေဖြင့်ကြည့်လျှင် ၂၀၁၁ တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီမှု ပျက်ပြားပြီးနောက်တွင် ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋိပက္ခများကြောင့် ကချင်လူမျိုးစု အတွင်း စည်းလုံးမှုပိုမိုရှိလာသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

အထူးသဖြင့် ဂျိန်းဖေါလူမျိုးကို အဓိကကချင်ဟူ၍ အဓိကသတ်မှတ်မှုကို အခြားသော လူမျိုးစုများမှ လက်ခံလို သည်ကိုတွေ့မြင်ရသည်။ (ဤအချက်ကို ၂၀၁၅ ခု ဧပြီ-မေလများနှင့် အောက်တိုဘာလအတွင်း ကောက်ယူသောစစ်တမ်း များတွင်တွေ့ရှိရသည်။) အများစုမှာ ဂျိန်းဖေါဘာသာစကားကို ကချင်လူမျိုး၏ ဘုံဘာသာစကားအဖြစ် လက်ခံလိုသော် လည်း အချို့သောလူမျိုးစုငယ်များအနေဖြင့် လက်မခံလိုသည်ကို မြင်တွေ့ရသည်။ ကချင်လူမျိုးတွင် လူမျိုးစုငယ်များစွာ ကွဲပြားနေသော်လည်း အများစုအနေဖြင့် အစိုးရ၏တိုင်းရင်းသားများအပေါ်ဖိနှိပ်ဆက်ဆံမှုကို များစွာနာကျည်းကြသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရ၏ များစွာသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်ရလာသောအခါ ယခင်က အစိုးရ နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုစိတ်ရှိသူများအနေဖြင့်ပင် ပြန်လည်ဆန့်ကျင်လိုသည့်သဘောများကို တွေ့မြင်လာရသည်။ ပဋိပက္ခများပြန်လည်စတင်လာသည့်နောက်ပိုင်းတွင် များစွာသော KIO လက်အောက်ခံ ကချင်စာသင်ကျောင်းများတွင် ကချင်ဘာသာနှင့် မြန်မာဘာသာဖြင့်သင်ကြားနေရာမှ ကချင်နှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားများသို့ ပြန်လည်ပြောင်းလဲ သင်ကြားကြသည်ကိုတွေ့မြင်ရသည်။ ဤသည်ကိုကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် အများစုသည် အစိုးရပညာရေးစနစ်မှ မိမိတို့ကိုယ်ပိုင် ကချင်ပညာရေးစနစ်သစ်ကို စတင်တည်ဆောက်ရန်ကြိုးပမ်းနေသည်ကို မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) သည် ၂၀၁၂ ခုတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရန်သဘောတူညီမှုကို စတင် လက်မှတ်ထိုးခဲ့သည်။ ထို့နောက်တွင် အနှစ် (၆၀) ကျော်ဖြစ်ပွားနေသော လူမျိုးရေးပဋိပက္ခကို ပြီးဆုံးခါနီးတိုင် ရောက်ရှိ လာသည်။ KNU ၏ပညာရေးဌာနဖြစ်သော KED ဤဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ပြင်ဆင်မှချမှတ်ထားသော ပညာရေးစနစ် သည် လွန်စွာကောင်းမွန်သည်။ KED အနေဖြင့် ကရင်လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အထောက်အပံ့များဖြင့် အထက်ပါပညာရေးစနစ်ပုံစံကို ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ ဟုဆိုရာတွင် ထိုင်း-မြန်မာနယ်စပ်ရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ဝင်ရောက်ကူညီနေသောအဖွဲ့စည်းများ ပါဝင်သည်။ ဒေသခံများ၏လိုအပ်ချက်များနှင့် များစွာကိုက်ညီ၍ လက်တွေ့ကျပြီး၊ စကောကရင်ဘာသာစကားနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကို အဓိကထားပြီး မြန်မာဘာသာကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိသာ ထည့်သွင်းထားသော ပညာရေးစနစ်ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်နှင့် များစွာဆန့်ကျင်နေသည်။ KED ကျောင်းများမှ အောင်လက်မှတ်များ မှာ အစိုးရ၏အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို မရရှိခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိအစိုးရကျောင်းများတွင်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံရပ်ခြားတွင် ပညာဆက်လက်သင်ကြားရာတွင် အခက်အခဲများရှိသည်။ လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှု အခြေအနေများအရ ဒုက္ခ သည်များအနေဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရှိလျှင် မိမိနေရပ်သို့ပြန်မည်ဖြစ်သောကြောင့် KED အနေဖြင့် နောင်မကြာမှတွင် မြန်မာ အစိုးရနှင့် မည်သို့ဆက်ဆံရမည်ကို ပြင်ဆင်လျက်ရှိသည်။

ဆန့်ကျင်ဖက်မှကြည့်သော် **NMSP** အနေဖြင့် ၁၉၉၅တွင်အစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူပြီး အနှစ် ၂၀ခန့် အတွင်း တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ကောင်းစွာပြေလည်မှု မရရှိခဲ့ပါ။ ဤအခြေအနေများအရ မွန်အမျိုးသားပညာရေးကော်မတီမှ ကိုယ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်ကိုပြဋ္ဌာန်းရာတွင် မိခင်ဘာသာစကားကို မူလတန်းအထိအသုံးပြုသင်ကြားပြီး အလယ်တန်းမှ စတင်ပြီး မြန်မာဘာသာဖြင့် ဆက်လက်သင်ကြားသည်။

သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည်အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်နှင့်ကွာခြားမှုမရှိလှပါ။ **NMEC** မွန်အမျိုးသားကျောင်းမှအောင်မြင်သူများသည် မွန်ဘာသာစကားကို ကောင်းမွန်စွာပြောဆိုနိုင်ပြီး မြန်မာဘာသာဖြင့် အထက်တန်းကျောင်းစာမေးပွဲ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို ဝင်ရောက်ဖြေဆိုခွင့်ရှိသည်။ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများအနေဖြင့် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ အခက်အခဲ များစွာမရှိလှသော်လည်း ကျောင်းသို့ဝင်ရောက်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်မှ လက်ခံမှုအခက်အခဲကို ကြုံတွေ့ရ တတ်သည်။ (လူမျိုးရေးနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကြောင့်ဖြစ်သည်။)

အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်း၊ လူမျိုးစုပညာရေးနှင့်မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်ပညာသင်ကြားခြင်း ပြည်ထောင်စုစနစ် ဖယ်ဒရယ်မူဝါဒ၏ အောက်ခြေကို လေ့လာခြင်း

လောလ်နှင့်စောသ်တို့၏ ၂၀၁၃ အစီရင်ခံစာကိုတွင် အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်းဖြင့် လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်ကို အစိုးရ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်အောက်သို့ ပြောင်းရွှေ့နိုင်ပြီး ကလေးငယ်များကို မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားရန် အခွင့်အရေး များ ပိုမိုရရှိလာသည်ကို မြင်တွေ့ရမည်။ (အထူးသဖြင့် မွန်လူမျိုးစု၏ အခြေအနေများတွင်ဖြစ်သည်။) အစိုးရနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်နှင့် လူမျိုးစုပညာရေးစနစ် များကို ပူးပေါင်းနိုင်သည်ကို တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များစွာတို့အနေဖြင့် အစိုးရ ကျောင်းများတွင် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်သင်ကြားမှု များစွာအားနည်းနေသည်ကို ထောက်ပြကြသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရအနေဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်းကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး ယခင်က ၎င်းတို့အာဏာမရောက်ရှိနိုင်သည့် ဒေသများတွင် ဝင်ရောက်နေရာယူလာပြီး ကျေးလက်ဒေသရှိ ကျောင်းများ၊ အဆောက်အဦးနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများအပေါ်တွင် ဝင်ရောက် အာဏာပြလာမည်ကို စိုးရိမ်မှုရှိသည်။

KIO နှင့် **NMSP** တို့သည် ၁၉၉၄ နှင့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်များတွင် အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရန် သဘောတူညီမှုများ ရယူခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်မှအစပြုပြီး ၎င်းတို့၏ပညာရေးစနစ်များကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန်နှင့် ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာ သင်ကြား ခွင့်ရရှိရန်အတွက်၊ ငွေကြေးမလောက်ငှခြင်း နှင့်အခြားသော အခက်အခဲများစွာကြားမှပင် ရုန်းကန်ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ မွန်လူမျိုးအများစုအနေဖြင့် အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကမ်းလှမ်းမှုနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာအစီစဉ်များကိုယုံကြည်မှု နည်းပါးသော်လည်း ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားခြင်းနှင့် အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်ကို ပူးပေါင်း ရန် လက်ခံလိုသော အလားအလာရှိသည်။ **NMEC** ၏သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမှာ အစိုးရပညာရေး စနစ်သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် လွန်စွာကွာခြားမှုမရှိပါ။ မွန်လူမျိုးသမိုင်းနှင့် ဘာသာစကားကိုသာ ထပ်မံဖြည့်စွက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကရင်နှင့် ကချင် လူမျိုးများအတွက်မူ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကွာခြားမှု များစွာရှိသည်။

သင်ကြားမည့် ဆရာ၊ ဆရာမ အခက်အခဲ၊ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုအခက်အခဲများရှိသော်လည်း **KIO/ NMSP** နှင့် **KNU** ပညာရေးစနစ်များသည် ဒေသခံများ၏ ထောက်ခံမှုနှင့် ထောက်ပံ့မှုများဖြင့် မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားမှုကို အနည်းဆုံးမူလတန်းအဆင့်တွင် သင်ကြားပို့ချလျက်ရှိသည်။

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့စည်းများနှင့် လူမှုရေးအဖွဲ့စည်းများတို့မှ ချမှတ်ထားသော ပညာရေးစနစ်များသည် လူမျိုးစု များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ မိခင်ဘာသာစကားကို သင်ကြားလိုသည့်ဆန္ဒ ပြင်းပြကြောင်းကို ခိုင်မာသော သက်သေခံချက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး လေ့လာကြည့်လျှင် လက်ရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ၏ အနေအထားအရ ပညာရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကို ဆွေးနွေးရန်မှာ အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ ကြာမြင့်ဦး မည် ဖြစ်သည်။ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများသည် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ၏ အဓိက တောင်းဆိုမှုများတွင် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းအရာသည် ပြည်ထောင်စုစနစ် ဖယ်ဒရယ်မူဝါဒကို တည်ဆောက်ရာ

အခြေခံအကြောင်းအရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ နောင်လာမည့်အနာဂတ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားလည်ပတ်မှုသည် လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်ကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာအနေဖြင့် ထောက်ပြလိုသည်မှာ လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုစနစ် ဖယ်ဒရယ်မူဝါဒကို အောက်ခြေမှစ၍ တည်ဆောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ ညွှန်ကြားမှုများမပါဘဲ အခြေခံလူထုခေါင်းဆောင်များမှ မိမိကိုယ်ပိုင်အစွမ်းအစများဖြင့် တည်ဆောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။

သက်ဆိုင်ရာခေါင်းဆောင်များနှင့် တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် လူမျိုးစုဘာသာစကားဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ လူမျိုးစုပညာရေးဆိုင်ရာ ပေါ်လစီများကို နိုင်ငံရေးပြန်လည်တည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်ဟု မျှော်လင့်သည်။ ပြည်ထောင်စု အုပ်ချုပ်ရေး-ဖယ်ဒရယ်မူဝါဒ သည် နိုင်ငံရေးသိပ္ပံ၏ အမြင်တစ်ခုဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုဝင်များ၏ စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာများကို အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားမှ မည်သို့စီမံသင့်သည်များကို အသေးစိပ်ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာရှည်ကြာနေပြီဖြစ်သော လူမျိုးစုတော်လှန်ရေးသမိုင်းကို ထောက်ရှုလျှင် လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ပညာရေးစနစ်ကို စတင်ရေးဆွဲချိန်တွင် အစိုးရပညာရေးစနစ်နှင့်ပေါင်းရန် ရည်ရွယ်မည်မဟုတ်ပါ။ သို့သော်လည်း မိမိတို့၏စာပေ ဆက်လက်ပြန့်ပွားရေးကို ထက်သန်စွာလိုလားကြသည်။ ထပ်မံတင်ပြလိုသည်မှာ လက်ရှိလူမျိုးစုပညာရေးဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများကို ပညာရေးဆိုင်ရာပေါ်လစီများ (အစိုးရပေါ်လစီများ) ချမှတ်ရာတွင် ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် နောင်တွင်ကျင်းပမည့် ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်များအတွက် အလားအလာကောင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်များသည် လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားမှုများ အပေါ်တွင် ကောင်းကျိုးနှင့်ဆိုးကျိုး သက်ရောက်မှုများရှိသည်။ ခြုံကြည့်သော် လက်ရှိ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုများတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ နည်းပါးသည်။ လူမျိုးစုများအနေဖြင့် အစိုးရကို ယုံကြည်မှုမရှိခြင်း၊ အစိုးရအနေဖြင့် လူမျိုးစုများ နေထိုင်ရာဒေသများရှိ ပညာရေးဆိုင်ရာတွင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လာခြင်း စသည်တို့ကိုသာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ လူမျိုးစုပညာရေးဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် လက်ရှိထောက်ပံ့ကူညီနေသူများသည် အစိုးရ၏ လူမျိုးစုများအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးရန်ပြင်ဆင်နေသည့် ဗျူဟာကို ပံ့ပိုးပေးနေသည်ဟု ယူဆကြသည်။ ထောက်ပံ့သူများအနေဖြင့် သတိမထားမိဘဲ ကူညီနေခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ အစိုးရမှဝင်ရောက်စွက်ဖက်လာခြင်းဖြင့် လက်ရှိလည်ပတ်နေသည့် ပညာရေးစနစ်အရှိန်အဟုန်ကို တစ်နည်းအားဖြင့် ထိခိုက်စေနိုင်သည်ဟု ထင်မြင်ကြသည်။ ထို့အပြင် လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများနှင့် လူမျိုးရေးပဋိပက္ခများအပေါ်တွင်လည်း ပြန်လည်ဂယက်ရိုက်နိုင်သည်ဟု ယူဆကြသည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီမှုစာချုပ် (အထက်ပါ NCA ကို KNU မှ သဘောတူညီ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော်လည်း၊ KIO နှင့် NMSP တို့မပါရှိပါ) ၏ အခန်း-၆ တွင် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သယံဇာတနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာများတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ကဏ္ဍ - အစိုးရနှင့် မည်သို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည် - ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ NCA ကို သဘောတူညီလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများအနေ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့်တာဝန်များကို အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် တော်လှန်ရေးနောက်ပိုင်းကာလ အဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့် ပြောင်းလဲရပ်တည်ရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအဖွဲ့အစည်းများကို (ပုဒ်မ ၁၇/၁အရ) အစိုးရမှ မတရားအသင်းစာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၎င်းတို့အနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညဆက်ဆံရာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူလာပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းမြန်မာနိုင်ငံတွင်းလူမျိုးစုပညာရေးနှင့်မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားရေး

၂ အပိုဒ်ငယ် ၂၅ တွင် (အပြောင်းအလဲကာလတွင်းအစီအစဉ်များ) - ဤစာချုပ်ကိုလက်မှတ်ရေးထိုးသော လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများသည် မိမိဒေသတွင်းရှိလူထု၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ဒေသတွင်းတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးတို့အတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးနေသည့် အပြောင်းအလဲကာလတွင်းတွင် အောက်ပါစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ရမည် - (၁) ဒေသခံလူထုအတွက် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာစီမံကိန်းများ၊ (၂) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းမှုဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများ၊ (၃) လူမျိုးစုဆိုင်ရာစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေးစီမံကိန်းများ၊ (၄) ဒေသတွင်းတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးဆိုင်ရာများနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးဆိုင်ရာများ၊ (၅) ဒေသတွင်းဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးနှင့် ဒေသဆိုင်ရာစီမံကိန်းများအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အကူအညီအထောက်အပံ့များလက်ခံရယူခြင်း၊ (၆) မိမိဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် များကိုမြှင့်တင်ခြင်း၊ (၇) မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ရေး

ဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အကြောင်းအရာများကို နိုင်ငံရေးရှုထောင့်မှနေ၍ ဆက်လက်ဆွေးနွေးရမည်ဖြစ်သည်။ (NCA မှ မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်း) ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ရှေ့ဆက် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်များတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခြင်းများ ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော လူမှုရေးအသိုင်းအဝန်းအဖွဲ့အစည်းများကို ဆက်လက်ထောက်ပံ့ရန် လွန်စွာအရေးကြီးပါသည်။ NCA နှင့် အခြားသော အပစ်ခတ်ရပ်စဲထားသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရကြားတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများသည် အပြီးသတ် နိုင်ငံရေးသဘောတူညီမှုများရရှိရန် မည်မျှထိကြာမြင့်မည်ကို မသိနိုင်ပါ။ သို့သော်လည်း အခြားသောနိုင်ငံရေးပြဿနာများနှင့် နှိုင်းယှဉ်သော် ပညာရေးသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများ အရေးကြီးဆုံးသောကဏ္ဍမှ ပါဝင်မည်မဟုတ်ပေ။ ပညာရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကို NCA အောင်မြင်ပြီးနောက်ပိုင်းတွင်မှ ငြိမ်းချမ်းရေးအသီးအပွင့်အဖြစ် ခံစားရမည်ဖြစ်သည်။

ဘာသာစကားနှင့် ပညာရေးပေါ်လစီများ - နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများ၏ ရှေ့ပြေးများ

ဘာသာစကားနှင့် ပညာရေးပေါ်လစီများအပေါ် - အထူးသဖြင့် သင်ကြားပို့ချမည် ဘာသာစကားတို့သည် လက်ရှိအရေးပါသော လူမျိုးရေးပညာရေးဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်များမှ စိတ်ဝင်စားသောအရာများဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့ရရှိလာမည့် အနေအထားပေါ်မူတည်ပြီး မည်ကဲ့သို့သောအစိုးရ၊ မည်ကဲ့သို့သောနိုင်ငံဖြစ်သည်ကို သတ်မှတ်မည်ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများတွင် ထိုအရာများကို ထိပ်တိုက်ဆွေးနွေးရမည်ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် စာပေသင်ကြားမှုအပေါ် အစိုးရ၏သဘောထားသည် လူမျိုးစုခေါင်းဆောင်များ၏ အစိုးရအပေါ်ထင်မြင်မှုကို ရောင်ပြန်ဟပ်စေပြီး ရှေ့ဆက်နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာရှိပါသည်။ အောက်ပါဇယားတွင် အကြံပြုချက်များကိုတင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာလူမျိုးနှင့်နေရာဒေသအလိုက် အသင့်တော်ဆုံးသောနေရာချထားမှုဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးတောင်းဆိုမှု	ကျောင်းများ	အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတွင်း အသုံးပြုပုံ ဘာသာစကား
နိုင်ငံရေးလွတ်လပ်ခွင့် (ပြည်မမှခွဲထွက်ခြင်း၊ သီးသန့်ရပ်တည်ခြင်း)	<ul style="list-style-type: none"> - ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်၊ သင်ကြား၊ ထောက်ပံ့သော ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းများ(လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ လက်အောက်တွင် ဖြစ်စေ) - လူမျိုးစုဘာသာစကားများကို အဓိကသင်ကြားပြီး၊ အင်္ဂလိပ်စကား၊ တရုတ်စကားများသင်ကြားပြီး အနည်းငယ်သော မြန်မာစကားကို သင်ကြားခြင်း - အစိုးရပြဌာန်းသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ကွာခြားမှုရှိခြင်း 	<ul style="list-style-type: none"> - လူမျိုးစုဘာသာစကားများကို အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားတွင်း အသုံးပြုခြင်း (ဥပမာ-တရားရုံးများ) - မြန်မာစကား အသုံးပြုခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်း (အင်္ဂလိပ်ဖြစ်စေ၊ တရုတ်ဖြစ်စေ အစားထိုး အသုံးပြုခြင်း)
ပြည်ထောင်စုအခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိခြင်း - ညီတူညီမျှ အုပ်ချုပ်ရေး	<ul style="list-style-type: none"> - လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲမှုရှိသောကျောင်းများ၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရထောက်ပံ့မှုကို ရရှိသည်။ - လူမျိုးစုစာပေကို ဦးစားပေးပြီး၊ ဗမာစာ(သို့) အင်္ဂလိပ်စာကို သင်သည်။ - ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကိုအခြေပြုပြီး ဒေသအလိုက် ကွဲပြားမှုရှိသည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - ဗမာစာကို ဘုံစကားအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး လူမျိုးစုစကားများကို အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ၌အသုံးပြုခြင်း (ဥပမာ-တရားရုံးများ)

<p>အုပ်ချုပ်မှုကို ခွဲဝေခြင်း- လူမျိုးစုအလိုက် အုပ်ချုပ်ခွင့်</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ကျောင်းများကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရ (သို့) ဒေသခံအစိုးရမှ စီမံခန့်ခွဲသည်။ (တစ်တိုင်းပြည်လုံး ပညာရေးစနစ် ပြောင်းလဲသည့် အနေအထားဖြင့် သုံးသပ်ရန်)၊ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ (သို့) ဒေသခံအစိုးရမှ ထောက်ပံ့သည်။ - ဗမာစာ၊ တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် အင်္ဂလိပ်စာ တို့ကို သင်ကြားမှုဘာသာစကားတစ်ခုမဟုတ်ဘဲ ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် သင်ကြားသည်။ - ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အခြေပြုပြီး ဒေသအလိုက် ကွဲပြားမှုရှိသည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> - ဗမာစာကို ဘုံစကားအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး လူမျိုးစုစကားများကို အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းအချို့တို့၌ အသုံးပြုခြင်း
---	---	--

လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများတို့၏ ပညာရေးဆိုင်ရာလှုပ်ရှားမှုများသည် အဓိကအားဖြင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရရှိရန် ကြိုးစားမှုများ၏ အခြေခံဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအနေဖြင့် မဟာဗမာလူမျိုးကြီးဝါဒနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်သည့် အစိုးရစနစ်ကို ဆန့်ကျင်၍ ပြည်ထောင်စုမှခွဲထွက်လိုရာတွင် မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်လွတ်လပ်ခွင့်ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်ပြီး မတူညီသော ခံယူချက်အမျိုးမျိုးရှိကြသည်။ (သောင်းမောင် ၂၀၀၈ နှင့် စောသံ ၂၀၀၈ စာတမ်းများအရ) နောက်ဆုံးအနေအထားတွင် ကရင်ပြည်ထောင်စု ဟူ၍မျှော်လင့်ထားပြီး အခြားသော လူမျိုးစုပြည်ထောင်စုများ ဖြစ်လာရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပြည်မအစိုးရနှင့်ပင် ကူးသန်းဆက်ဆံလိုသောဆန္ဒကိုမြင်ရသည်။

ပညာရေးပိုင်းတွင်မူ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် အစိုးရသင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် လုံးဝမတူညီဘဲ၊ ဒေသခံဘာသာစကားဖြင့်သင်ကြားပြီး မြန်မာစာကို နည်းနိုင်သမျှ အနည်းဆုံးသင်ကြားရန်ဖြစ်သည်။ ဖယ်ဒရယ်ဝါဒကို ပိုမိုလိုလားသောသူများအနေနှင့်မူ မြန်မာဘာသာဖြင့် ပညာသင်ကြားနေသောကျောင်းများတွင် မိခင်ဘာသာစကားကို သင်ကြားခွင့်ရရှိရန်ဖြစ်ပြီး အစိုးရ၏သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို-ဒေသအနေအထားအလိုက် ပြင်ပြောင်းလဲသင်ကြားရန်လိုလားသည်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ကျောင်းများ၏အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုကို ဒေသခံအစိုးရလက်အောက်၊ အဖွဲ့အစည်း၏လက်အောက်တွင် လုံးဝရှိစေလိုသည်။ ဖယ်ဒရယ်ဝါဒကို ပိုမိုလိုလားသောသူများအနေနှင့်မူ အစိုးရ၏ ပညာရေးစနစ်နှင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများနှင့် ဆက်စပ်မှုရှိစေလိုသည်။ သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်တွင် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားခြင်းကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်စွာအသုံးပြုစေလိုသည်။ (ဒေသသမိုင်းနှင့်ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကို ထည့်သွင်းသင်ကြားရန်) အထက်ပါ အကြောင်းအရာတို့အပြင် မည်သို့သောအသိအမှတ်ပြုခြင်းများကိုရရှိမည်၊ မည်သူ၏ထောက်ပံ့မှုကိုရရှိမည်ဆိုသည့် အကြောင်းအရာများကို အသေးစိတ်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာအနေဖြင့် ထောက်ပြလိုသည်မှာ ပညာရေးစနစ်တွင်ပါဝင်သူများသည် အစိုးရနှင့်လူထုကြား၊ ဗဟိုအစိုးရနှင့် လူမျိုးစုဒေသခံအုပ်ချုပ်သူများကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ အခွင့်အာဏာကို ဝေမျှခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့သောအမြင်ဖြင့်ကြည့်သော် မွန် (NMEC) အနေဖြင့် ပညာရေးစနစ်သစ်တွင် တစ်စုံတစ်ခုသောအတိုင်းအတာထိ အောင်မြင်မှုကို ရရှိနေပြီးဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်ကို လက်ကိုင်ထားနိုင်သလို အစိုးရ၏ပညာရေးစနစ်သို့ ကူးပြောင်းနိုင်သည်။ တိုက်ပွဲများပြန်လည်မဖြစ်လာမီတိုင်အောင် KIO သည်လည်း မွန်လူမျိုးများကဲ့သို့ပင် ပညာရေးစနစ်ကူးပြောင်းရန် အလားအလာရှိနေသည်။ သို့ရာတွင် ပဋိပက္ခများ ပြန်လည်စတင်လာပြီး နောက်ပိုင်းတွင် KNU ကဲ့သို့ပင် ပိုမိုခွဲခြားထွက်လိုမှုများကို မြင်ရသည်။ (KNU တွင် လက်ရှိ၌ ပြောင်းလဲမည့် အလားအလာကို မြင်တွေ့ရသည်။)

ကျောင်းပညာရေးတွင်သာမကဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာများတွင် လူမျိုးစုဘာသာစကားအသုံးပြုရန်မှာ ပိုမို ကျယ်ပြန့်သော်လည်း ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သက်သော အမြင်များသည်လည်း အထက်ပါပုံစံအတိုင်းဖြစ်နေသည်။ သက်ဆိုင်သူ အများစုအနေဖြင့် လိုအပ်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် (အချို့မှာလိုလားစွာ) မြန်မာစာပေကို မိမိတို့ကလေးများ ဘုံစာပေ- ပြည်ထောင်စုသုံးစကားအဖြစ် သင်ကြားစေလိုသည်။ (အချို့နေရာများ၌ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးအနေအထားအရ အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ကြားစေလိုသည်။) ပြုပြင်ပြောင်းလဲရာတွင် မြန်မာစကား (သို့) လူမျိုးစုဘာသာစကား(သို့) လူမျိုးစု ဘာသာစကားများ (မည်သည့်လူမျိုးစုစကားများဖြစ်သည်ကို အောက်တွင်လေ့လာပါ) ကို ရုံးများ၊ ကျောင်းများတွင် မည်မျှသော အဆင့်ထိ အသုံးပြုသည်၊ အသုံးပြုခွင့်ရှိသည်၊ မည်သို့အသုံးပြုသည်တို့မှာ အဓိကဖြစ်သော ဗမာလူမျိုးများ အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားများအပေါ် မည်မျှဩဇာသက်ရောက်မှုရှိကြောင်း၏ သင်္ကေတဟု အချို့သောအရေးကြီးသော ခေါင်းဆောင်များမှ ခံယူသည်။ ဤနမူနာကို အခြားသောကဏ္ဍများတွင်လည်း သုံးသပ်ကြည့်နိုင်သည်။ ဥပမာ-ဒေသ ထွက်သယံဇာတများမှရရှိသော အကျိုးအမြတ်ကိုခွဲခြားရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမည်မျှ၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများမှ မည်မျှရယူသင့်သည်၊ ဥပမာအားဖြင့်- လူမျိုးစုဘာသာစကားများကို ရုံးများ၊ ကျောင်းများတွင် မည်မျှအဆင့်ထိ သုံးသင့် သည်ဟု ခံယူထားသောသူများအနေဖြင့် ဒေသထွက်သယံဇာတနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေသခံများမှ ပိုမိုရရှိသင့်သည်။ သို့မဟုတ် ဒေသခံများမှပင် လုံးဝ ၁၀၀% ရယူသင့်သည် ဟုထင်မြင်ကြသည်။ ပို၍အစွန်းရောက်သောသူများအနေဖြင့် ပြည်မနှင့် လုံးဝခွဲထွက်ရေးအထိ ဆန္ဒရှိကြသည်။ အလယ်အလတ်ခံယူသူများအနေဖြင့်မူ လူမျိုးစုဘာသာစကားများကို ဗမာစကား နှင့် အတူတကွ အသုံးပြုခြင်း၊ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုကိုလျော့ပြီး လွတ်လပ်သော ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို မည်မျှထိ အခွင့်အရေးရရှိ သည်ဆိုသည့်အဆင့်ထိသာ မျှော်လင့်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့သောဆန့်ကျင်ဖက်အမြင်များကို လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် လူမျိုး ရေးလှုပ်ရှားမှုအသိုင်းအဝန်းများတွင် ရှင်းလင်းကွဲပြားစွာတွေ့မြင်ရခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်သော ၎င်းတို့၏အမြင်များကို လေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကို မည်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအဖြစ်မြင်လိုသည်၊ အနည်းဆုံးဖြစ် ရန်မျှော်လင့်သည် (သို့) မဖြစ်လာမည်ကိုစိုးရိမ်သည်) ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အထက်ပါ လူမျိုးစုဘာသာစကားဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရာတွင် လူမျိုးစုများအတွင်းရှိသော ဘာသာစကားကွဲပြားသော လူမျိုးစုငယ်လေးများနှင့်ပတ်သက် ၍လည်း ၎င်းလူမျိုးစုငယ်လေးများ၏ ဘာသာစကား၊ စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ထပ်မံ၍ စဉ်းစားရန်ရှိ သည်။ (ဥပမာ-ကချင်လူမျိုးတွင် လူမျိုးနွယ်လေးများရှိသကဲ့သို့၊ ကရင်လူမျိုးတွင်လည်း ဘာသာစကားမတူညီသော လူမျိုးနွယ်များရှိသည်။)

ပညာရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ၊ ရွေးကောက်ပွဲနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေး-ပေါင်းစပ်ဆွေးနွေးခြင်း

အစိုးရအနေဖြင့် လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်များအပေါ်ထားရှိသော မူဝါဒများမှာ တစ်စပြောင်းလဲလာသည်။ သမ္မတ ဦးသိန်းစိန် လက်ထက်တွင် ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောင်းလဲမှုများရှိလာပြီး ဗဟိုမှကြိုးကိုင်ခြင်းများ လျော့နည်းလာ သည်။ ပညာရေးပေါ်လစီများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ဆွေးနွေးမှုများစတင်လာခြင်းသည် အစိုးရကျောင်းများတွင် မိခင် ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့်အတွက် လမ်းစတစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့သော် လူမျိုးစုပညာရေး ခေါင်းဆောင်များ မျှော်လင့်ထားသည့်အဆင့်ထိ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုမရှိသေးပါ။ လူမျိုးစုဘာသာစကားများကို အစိုးရကျောင်းများတွင် သင်ကြားခွင့်စတင်ရရှိရန် အခွင့်အလမ်းများစွာ ရှိနေပြီဖြစ်သော်လည်း အခြားသော ဘာသာရပ်များကို မိခင်ဘာသာ စကားဖြင့် သင်ကြားခွင့်ရရန်မှာ လွန်စွာနည်းပါးသေးသည်။

အသေးစိတ်ထပ်မံသုံးသပ်ရန်လိုအပ်သော ဧရိယာတစ်ခုမှာ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားဆဲဒေသများ၌ရှိသော ပညာရေး အနေအထားဖြစ်သည်။ အစိုးရကျောင်းများနှင့် လူမျိုးစုကျောင်းများ၏ ပညာရေးစနစ်များ၊ ၎င်းပညာရေးစနစ်များအနေ ဖြင့်လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်များအပေါ်မည်သို့သော ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်နိုင်သည်များဖြစ်သည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တစ်နိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီမှုစာချုပ် NCA၏ အခန်း-၆တွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကို ပညာရေးကဏ္ဍတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်များပေးထားသည်။ NCA ကြောင့်ဖြစ်စေ လွှတ်တော် တွင်းပြောင်းလဲမှုများကြောင့်ဖြစ်စေ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများ စတင်လာခဲ့သော် ပညာရေးစနစ်ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများသည် အဓိကဆွေးနွေးရမည့်အရာတစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့သော် ယနေ့ထိတိုင်အောင် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှား

သူများသည် ပညာရေးနှင့်ငြိမ်းချမ်းရေးကို ခေါင်းစဉ် ၂ ခုခွဲ၍ တင်ပြကြသည်။ ထို့ပြင်အစိုးရနှင့်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့သူများနှင့် လူမျိုးစုများဆိုင်ရာနိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည်လည်း လူမျိုးစုဘာသာစကားများနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာများကို လျစ်လျူရှုထားကြသည်။

၂၀၁၅ နိုဝင်ဘာလတွင်ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲသည် အထက်ပါအကြောင်းအရာများကို နိုင်ငံရေးစင်မြင်ပေါ် တွင် စတင်ဆွေးနွေးတင်ပြရန် အခွင့်ကောင်းဖြစ်သည်။ နောင်လာမည့်အစိုးရအတွက် ၎င်းတို့၏ အမြင်နှင့် ရည်ရွယ်ချက် များကို မေးခွန်းထုတ်ရမည့် အချိန်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားပါတီများအနေဖြင့် အရေးပါသောကဏ္ဍမှပါဝင်သည်။ သို့ သော်လည်း (အနည်းငယ်မျှသော) နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားမှု ကဏ္ဍသည် မှေးမှိန်နေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ပင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့်လည်း လူမျိုးစု ပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာစကားအသုံးပြုခွင့်ရရှိရေးနှင့်ပတ်သက်သော တိကျသော ပေါ်လစီများမရှိသေးသည်ကို တွေ့ မြင်ရသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုတွင် အဓိကအကြောင်းအရာတစ်ခုမှာ ရှေ့လာမည့်အခြေအနေတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းများ၏ ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မည်သည့်တာဝန်များကို မည်သို့ထမ်းဆောင်ရမည်ကို လူမှုရေးဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူတကွ လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများလက်အောက်တွင် လူမျိုးစု ပညာရေးစနစ်များသည် မည်သို့ပြောင်းလဲသွားမည်နည်း။ အစိုးရပညာရေးစနစ်ကိုဖြင့် အစားထိုးမည်လော၊ မိမိလူမျိုးစု ပညာရေးစနစ်ကို ဆက်လက်သုံးမည်လော၊ အစိုးရပညာရေးစနစ်ဖြင့် ပူးပေါင်းမည်လော ဟူ၍ဖြစ်သည်။ လက်ရှိ အပစ် ခတ်ရပ်စဲသည့်ကာလမှ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီမှုမရရှိသေးမီ ကာလအတွင်း ယနေ့ထက်တိုင် အထက်ပါအကြောင်း အရာများကို ဆွေးနွေးတင်ပြမှုမရှိသေးပါ။

လိုအပ်သည်များ

ဆရာ၊ ဆရာမများနှင့် တာဝန်ရှိသူများအနေဖြင့် အဓိကလိုအပ်သောအရာများမှာ ပုံမှန်လစာရရှိရေး၊ ဆရာ၊ ဆရာမများကို သင်တန်းပေးခြင်း၊ ကျောင်းအဆောက်အဦးနှင့် ပရိဘောဂများရရှိရေးနှင့် သင့်တော်သောသင်ကြားမှု ထောက်ပံ့မှုပစ္စည်းများရရှိရေးတို့ဖြစ်သည်။ အခြားသောအရေးကြီးသည့်အရာမှာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမတူညီသော်လည်း မိမိတို့၏ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများကို မည်သူက အသိအမှတ်ပြုမည်ဆိုသည်ဖြစ်သည်။ (ဥပမာ- KNU၊ KEDကျောင်း များ၊ ကချင်ကျောင်းများ)

ပြည်တွင်း (IDP များ) နှင့်အိမ်နီးခြင်းနိုင်ငံများရှိ ဒုက္ခသည်များအတွက် လိုအပ်သည်များ ပိုမိုများသည်။ လက်ရှိ ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်နေသော KIO နှင့် တိုက်ပွဲများသည် ထောင်သောင်းနှင့်ချီသော ကလေးငယ်များ၏ ပညာရေးကို နှစ်နာ စေသကဲ့သို့ ဆယ်စုနှစ်များစွာ မြန်မာနိုင်ငံအရှေ့တောင်ပိုင်းဒေသများရှိ ကလေးငယ်များ၏ ပညာရေးသည်လည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းဖြစ်သည်။ ဒုက္ခသည်ကလေးငယ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏အနေအထားအရ ပိုမိုကာကွယ်မှုများ လိုအပ်ခြင်းကြောင့် ၁၉၅၂ နှင့် ၁၉၆၇ ခုနှစ်များတွင် ဒုက္ခသည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဒုက္ခသည် ဥပဒေများဖြင့် ၎င်းတို့ကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ပေးထားပါသည်။

ပေါ်လစီချမှတ်ရာတွင်ရွေးချယ်သင့်သည်များ၊ အကြံပြုလိုသည်များ

- ရှည်ကြာပြီဖြစ်သော မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများတို့၏ ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ပညာရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားစာပေများနှင့်ပတ်သက်သော ပေါ်လစီပြောင်းလဲမှုများသည် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် များအနေဖြင့်လည်း လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်များနှင့် အစိုးရပညာရေးစနစ်တို့ မည်သို့ပူးပေါင်းသင့်သည်ကို ညှိနှိုင်း သင့်ပြီး ၎င်းတို့မှ ပြောင်းလဲမှုကို ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသင့်သည်။ ဤသို့အားဖြင့် လူမျိုးစုများနှင့် အစိုးရ ကြားတွင် ဖယ်ဒရယ်အုပ်ချုပ်မှုသို့ လျှောက်လှမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အခြားသော အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ခုမှာ မိခင်ဘာသာ စကားကို ကျောင်းတိုင်း (အထူးသဖြင့် အစိုးရကျောင်းတိုင်း)တွင် အနည်းဆုံး မူလတန်းအဆင့်ထိ သင်ကြားခွင့်ရရှိ

ရေးဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ဗမာမဟုတ်သော လူမျိုးစုဝင်များအနေဖြင့် ဘာသာရပ်များကို မိမိတို့ မိခင်ဘာသာစကား ဖြင့် သင်ကြားခွင့်ကို ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

- သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်လည်လေ့လာသော်၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများလက်အောက်တွင် လူမျိုးစုပညာရေး စနစ်များ၊ အစိုးရပညာရေးစနစ်နှင့် မတူညီသောသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများ၊ ဗမာစာကို ဘာသာရပ်-သင်ခန်းစာတစ်ခု အဖြစ်သာသင်ကြားရခြင်း စသည့်အကြောင်းအရာများ မည်သို့စတင်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို နားလည်နိုင်မည်ဖြစ် သည်။ အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကြားမှ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိရေးအတွက် လူမျိုးစု အသိုင်း အဝန်းများ၏ ကြိုးစားအားထုတ်မှုများကို ကြည့်ရှုခြင်း ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကို တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ သို့ သော် လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်များ၌ အားနည်းချက်များရှိပါသည်။
- ဗမာစာတတ်မြောက်မှုမရှိခြင်း၊ ၎င်းတို့၏အောင်လက်မှတ်များကို အသိအမှတ်ပြုမခံရခြင်းတို့ကြောင့် (မြန်မာ နိုင်ငံတွင်းအလုပ်လုပ်ရန် (သို့) ဆက်လက်ပညာသင်ကြားရန်) အခက်အခဲများရှိပါသည်။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြန်မာလူမျိုးအဖြစ် ပြန်လည်ပေါင်းစည်းရန်နှင့် နိုင်ငံသားအဖြစ် ပြန်လည်ခံယူရရှိရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်သည်။ တရား မျှတမှုနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ပြောဆိုသင့်သောအချက်အလက်များရှိသည် - စနစ် ၂ ခုလုံးတွင် အားနည်းသူ၊ လူမျိုးနွယ်များကို ပိုမိုဖိနှိပ်ဆက်ဆံတတ်သောသဘောထားများကို မြင်တွေ့ရသည်။ အစိုးရကျောင်းများ၊ မြန်မာ နိုင်ငံတွင်းကျောင်းများသို့ ဆက်လက်ပညာသင်ကြားလိုသူများအတွက် ၎င်းအခွင့်အရေးများရရှိရန်နှင့် အသိ အမှတ်ပြုခြင်းခံရရန် ဗမာစကားသင်တန်းများရှိသင့်သည်။ ဤသို့ ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ကြားခြင်းများအတွက် ရိုးနိုင်သမျှရိုးရှင်းသော အစီစဉ်တစ်ခုရှိသင့်သည်။ ဗမာစကားမတတ်သူများကို အစိုးရကျောင်းမှ ဆရာ၊ ဆရာမ များအနေဖြင့် နားလည်ပေးရမည်ဟု တရားသေသတ်မှတ်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့အတွက် လိုအပ်သော ထောက်ပံ့မှုများ ရှိသင့်သည်။

“လူမျိုးစုကျောင်းများ - ပြည်တွင်းဒုက္ခသည်ကျောင်းများ၊ သာသနာဆိုင်ရာကျောင်းများနှင့် အခြား သောကျောင်းများကို အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုရန် လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများ အနေဖြင့် အခြေခံဘာသာစကားသင်တန်းတက်ရောက်ပြီးသည်နှင့် မိမိတက်ရောက်နေသည့်အတန်း တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိမည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရအနေဖြင့် တစ်တိုင်းပြည်လုံးမှ လက်ခံရန် ဥပဒေချမှတ်ပေးသင့်သည်။ လက်ရှိတွင် သတ်မှတ်ထားသည့်ဥပဒေ မရှိခြင်းကြောင့် အသိအမှတ်ပြု ခံရခြင်း မရှိပါ။”^၃

- သက်ဆိုင်သူများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်း လူမျိုးစုပညာရေးနှင့် မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားမှုများအတွက် ထင်မြင်ချက်မျိုးစုံကို တင်ပြခဲ့ကြပါသည်။ အများစုမှာ အောက်ပါပုံစံကို ထောက်ခံခဲ့ကြသည် - အစိုးရ သင်ရိုး ညွှန်းတမ်းနှင့် ဆင်တူသော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အသုံးပြုရန်၊ သို့သော်လူမျိုးစုသမိုင်းနှင့် ရိုးရာကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ရန်၊ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် မူလတန်းတွင်သင်ကြားရန်၊ အလယ်တန်းတွင် ဗမာစကားဖြင့် ပြောင်းလဲသင်ကြားရန်၊ အထက်တန်းကျောင်းတွင် ဗမာစကားဖြင့်သာ သင်ကြားရန်၊ (မိခင်ဘာသာစကားကို ဘာသာရပ်တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ထားရှိရန်) - ဤသည်မှာမွန်လူမျိုးများထံမှ ရရှိထားသောစံနမူနာဖြစ်ပါသည်။ - အားသာချက်မှာ - ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူအနေဖြင့် လူမျိုးစုကျောင်းမှ၊ အစိုးရကျောင်းသို့အချိန်မရွေးကူးပြောင်းနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ (အထူးသဖြင့် ၅တန်းနှင့် ၉တန်းနှစ်များတွင် ဖြစ်သည်။) ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများသည် မိခင်ဘာသာစကားနှင့် ဗမာစကား ၂ ခုလုံးကို ကျင်လည်စွာပြောဆိုတတ်ခြင်းဖြင့် အသိအမှတ်ပြုနိုင်လောက်သော ပညာအရည်အချင်းကို ရရှိပါသည်။^၄ ဒေသခံကျောင်းများသည် လူမျိုးစုများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပညာရေးစနစ်ကို တည်ဆောက်လိုသည့် ခိုင်မာ

၃ ဤစာတမ်းအပေါ်တုံ့ပြန်မှုများနှင့်အကြံပြုချက်များရရှိရန်အတွက် ၂၀၁၅ ခု အောက်တိုဘာလအတွင်း မြစ်ကြီးနားမြို့နှင့်မော်လမြိုင်မြို့ များတွင်စာတမ်းဖတ်ကြားခြင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ပေါ်လစီချမှတ်ရာတွင် ရွေးချယ်သင့်သည်များ ကဏ္ဍရှိ အကြံပြုချက်များမှာ အထက်ပါစာတမ်း ဖတ်ကြားရာတွင် တက်ရောက်သူများထံမှ ရယူထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၄ သို့သော် KIO ကျောင်းများတွင် အစိုးရသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို အသုံးပြုလျက်ရှိသော်လည်း ပဋိပက္ခများပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်လာချိန်တွင် အစိုးရမှူးကူးပြောင်း ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ပိတ်ပင်လိုက်သည်။ (အခန်း ၄တွင်ကြည့်ရှုပါ)

သော ဥပမာများဖြစ်သည်။ (ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို အောက်ခြေမှ စတင်တည်ဆောက်ခြင်း) အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံတော် ပညာရေးစနစ်ကို လူမျိုးစုဝင်အားလုံးအတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ကြိုးစားမည်ဟုပြုထားသည့်အတိုင်း ဤကဲ့သို့ ဒေသခံကျောင်းများကို အသိအမှတ်ပြုသင့်သည်။^၁ အသိအမှတ်မပြုနိုင်ခဲ့သော် အစိုးရအနေဖြင့် အခြားသော ပညာရေးစနစ်တစ်ခုကို စီစဉ်ပေးသင့်သည်။ - ဤသည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းမှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်ပြီး လွန်စွာခက်ခဲမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ငွေကုန်ကြေးကုန်ကျမှုလည်း လွန်စွာများမည်ဖြစ်သည်။ လူမျိုးစုကျောင်းများ၏ ရပ်တည်မှုကို အသိအမှတ်ပြုရန်ကြိုးစားခြင်းကို ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု၏ သင်္ကေတအဖြစ် ထားရှိသင့်သည်။ လူမျိုးစုကျောင်းများကို ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများကဲ့သို့ သတ်မှတ်၍မရပါ။ လက်ရှိနိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုများနှင့် ဗဟို အစိုးရ၏ ထိန်းချုပ်မှုကို လျှော့ချရန်ကြိုးပမ်းနေသည့်ကာလအတွင်း အစိုးရနှင့် လူမျိုးစုကြားဆက်ဆံရေး ရှေ့ရေး အတွက် လူမျိုးစုကျောင်းများ၏ အဆောက်အဦး၊ ဆရာဆရာမများနှင့် ဝန်ထမ်းလစာများတို့ကို အစိုးရမှ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် စီစဉ်ပေးသင့်သည်။

“ ယနေ့ ကမ္ဘာကြီးဟာ ရွာကြီးတစ်ခုပါဘဲ။ ကျနော်တို့ရဲ့ သားသမီးများကို မွန်လိုပြောတတ်စေချင်တယ်။ ဗမာစကားဟာလည်း အစိုးရရုံးသုံးစကားဖြစ်လို့ တတ်ဖို့ လိုအပ်တယ်။ နောင်လာမဲ့အခွင့်အရေးများရဖို့ အတွက် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ဖို့ လည်းလိုတယ်။ မွန်ဘာသာစကား တစ်ခုတည်းကိုပဲ အလေးထားဦးစားပေး လို့ မရဘူး။ မူလတန်းအရွယ်မှာ ဒီဘာသာစကား ၃ မျိုးလုံးကို တတ်ထားဖို့ လိုတယ်။ ”

- အစိုးရအနေဖြင့် ပညာရေးစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် စတင်ကြိုးပမ်းနေပြီဖြစ်သည်။ နောင်တွင် ဆက်လက် ပြောင်းမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းများ (ဥပမာ-မွန်ပြည်နယ်) တွင် ဒေသသုံး ဘာသာစကားများကို မူလတန်းကျောင်းများတွင် စတင်သင်ကြားနေပြီဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲသည်ဆိုရာတွင် မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် သင်ကြားခြင်း (အခြားသောဘာသာရပ်များကို မိခင်ဘာသာစကားဖြင့်သင်ကြားခြင်း)၊ ကျောင်းနှင့်ပညာရေးကို ဒေသခံများလုပ်ပိုင်ခွင့်များ ပိုမိုပေးအပ်ခြင်း (ဗဟိုထိန်းချုပ်မှုကိုလျှော့ချခြင်း) များလိုအပ်ပါသည်။ ဤသို့ဆိုရာတွင် လက်ရှိလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်သော ဆရာ၊ ဆရာမများကို အတင်းအဓမ္မ မဟုတ်ခေါ်ယူရဘဲ ဖြစ်မည်။ အသင့်တော်ဆုံးမှာ လူမျိုးစုများရှိသောဒေသများတွင် ပညာသင်စနစ်ကိုရောထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနောက် တွင် မိခင်ဘာသာစကားသင်ကြားခွင့်ကို မူလတန်းထိ အချိန်မည်မျှပေးသင်ယူသင့်သည်ကို သတ်မှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

“ အစိုးရအနေဖြင့် စစ်မှန်တဲ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားမယ်ဆိုရင် ပညာရေးမှာလည်း စစ်မှန်တဲ့ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးဖို့ လိုမယ်။ အစိုးရသင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်တွေနဲ့ ပေါင်းလိုရမယ်ဆိုရင် တူညီတဲ့ အဆင့် အတန်းတစ်ခု ရှိလာမှာဖြစ်ပြီး ပညာရေးအရည်အချင်းလည်း ကောင်းလာမှာဖြစ်တယ်။ ”

- နိုင်ငံရေးပြောင်းလဲမှုအတွက်ဖြစ်စေ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအကောင်အထည်ဖော်ရန်ဖြစ်စေ အထက်ပါအကြောင်းအရာများ ကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပြီး ပေါ်လစီတစ်ခုချမှတ်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ သင်ကြားပို့ချမည့် ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ ဝန်ထမ်း လစာနှင့် နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်သည်များကို အသေးစိတ်ဆွေးနွေးရန် မလိုအပ်သေးပါ။

“ မိမိရဲ့ မိခင်ဘာသာစကားကို ကျောင်းမှာသင်ကြားခွင့်ရမယ်ဆိုရင် ဒါဟာဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနေတာပဲ။ ထောက်ပံ့တဲ့သူတွေအနေနဲ့လည်း ကျနော်တို့တွေဟာ ပြောင်းလဲဖို့ကြိုးစားနေတယ် ဆိုတာကို သိထားသင့်တယ်။ အစိုးရမဟုတ်ဘဲ ဒီလို လူမျိုးစုကျောင်းတွေရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုသင့်တယ်။ ”

“ ကျနော်တို့ရဲ့ အသိုင်းအဝန်းမှာ အစိုးရပညာရေးစနစ်ကို ယုံကြည်မှုမရှိဘူး။ ကျနော်တို့အခုသွားနေတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကျတော့လည်း ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို သွားနေတာမဟုတ်ဘဲ ခွဲထွက်နေတာ ဖြစ်နေတယ်။ ကျနော်တို့ကျောင်းတွေမှာ သင့်တော်မယ့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေကို ကိုယ့်ဖာသာထုတ် ယူပြီး သင်ချင်သလိုသင်ကြတယ်။ အစိုးရကလဲ ကျနော်တို့ကျောင်းတွေကို အသိအမှတ်မပြုဘူး။ ရှေ့ဆက် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ”

၅ <http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Myanmar?Myanmar%20EFA%20implementation%20 Tentative%20Follow%20up%20workplan.pdf>

- ယခုကဲ့သို့ကြားကာလတွင် ပညာရေးစနစ်ကိုပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် နိုင်ငံရေးအသိုင်းအဝန်းမှ စတင်ကြိုးပမ်းနေပြီဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သောအချိန်တွင် လူမျိုးစုပညာရေးကို ပိုမိုတိုးတက်စေရန် ထောက်ပံ့မှုပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့်လည်း လူမျိုးစုကျောင်းများကို အသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးရန် - အနည်းဆုံး ကူညီထောက်ပံ့သူများကို အကူအညီပေးရန်တိုက်တွန်းခြင်းပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။ အစိုးရအနေဖြင့် တချိန်တွင် အထက်ပါအကြောင်းအရာများကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရမည်ဖြစ်သည်။ အကြောင်းမှာ ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ မြို့ကြီးများတွင် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများစွာ စတင်ဖွင့်လှစ်နေပြီးဖြစ်သည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မိခင်ဘာသာစကားဖြင့် ပညာသင်ကြားခွင့် ရရှိရေးသည် လူမျိုးစုများအတွက် အဓိကကျသောအရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

“ အခုကူညီထောက်ပံ့နေတဲ့ (ဒီနာ) အလှူရှင်တွေကို မေးကြည့်ပါ။ လူမျိုးစုပညာရေးစနစ်တွေဟာ အောင်မြင်နေတာကိုတွေ့ရဲ့သားနဲ့ ဘာလို့များ လုံလောက်အောင်အထောက်အပံ့မပေးတာလဲ။ သူတို့အနေနဲ့ လူမျိုးစုကျောင်းတွေကို တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပေးသင့်တယ်။ အခုတော့ ဟိုနည်းနည်း ဒီနည်းနည်းပဲ လာပေးနေကြတယ်။ (ဒီနာ) လှူရှင်တွေအနေနဲ့ အစိုးရကို သတ်သတ်ရာခိုင်နှုန်း အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ ပေးသင့်တယ်။ ပြီးတော့မှ လူမျိုးစုကျောင်းတွေအတွက် သတ်သတ်ဖယ်ထားသင့်တယ်။ ဒီဟာတွေအားလုံးဟာ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စာရင်းဇယား အတိအကျနဲ့ရှိသင့်တယ်။ အစိုးရက ဒီလိုရနေတဲ့ ကူညီထောက်ပံ့ကြေးတွေကို သူတို့ကိုယ်ကြိုးအတွက်သုံးနေတယ်၊ ဒါကိုလက်မခံနိုင်ဘူး ”

“ ကျနော်တို့မှာ ပညာရေးကို စိတ်ကြိုက်ပြင်ပိုင်ခွင့်ကိုယ်ပိုင်အာဏာရှိရင် ဘာသာရေးကို ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေထဲက ထုတ်ပစ်ချင်တယ်။ လက်ရှိအစိုးရက သူတို့ရဲ့ဘာသာရေးနဲ့ ဓလေ့ထုံးစံတွေကို သင်ရိုးညွှန်းတမ်းထဲထည့်ထားတယ်။ ဒါဗမာလူမျိုးကြီးစိုးချင်တဲ့ မဟာဗမာဝါဒပဲ၊ လိုအပ်ရင် ကျနော်တို့လည်း ခရစ်ယာန်သာသနာပြုကျောင်းတွေ ထူထောင်ပြီး ကျနော်တို့ရဲ့ဘာသာအကြောင်း သင်သင့်သင်ရမယ်။ ”

- ပြည်နယ်တစ်ခုစီတွင်၊ ဒေသခံဘာသာစကားကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ်၊ တရားရုံးများ၊ ကျောင်းများတွင် အသုံးပြုခွင့်သတ်မှတ်ပေးရန်၊ လိုအပ်သည့် သင်ကြားမှုအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ၊ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများကို ရှာဖွေ၊ မွေးထုတ်ပေးရန်၊

“ ကျနော်တို့အနေနဲ့ ဗမာတွေကိုမမုန်းသင့်ဘူး၊ ပြည်ထောင်စုရှေ့ရေးကိုကြည့်ပြီး ဗမာစကားကို ပြောရမယ်၊ ဒါပေမဲ့ မွန်ဘာသာစကားဟာလည်း အသိအမှတ်ပြု ဘာသာစကား တစ်ခုဖြစ်ရမယ်။ ”

“ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုင်းမှာ လူမျိုးစုဘာသာစကားသင်ကြားမှုဌာနတစ်ခု ရှိရမယ်၊ လူမျိုးစုဘာသာစကားတွေကိုပြန်လည်မဖော်ထုတ်ရင် ဒီဘာသာစကားဟာ ပျောက်ဆုံးသွားမှာပဲ”

- လူမျိုးစုအနွယ်များစွာစုဝေးနေထိုင်ကြသော မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သောနိုင်ငံတွင် ‘လူမျိုးစုတွင်းရှိ လူမျိုးနွယ်စုလေးများ’ အတွက် အခွင့်အရေးနှင့် ၎င်းတို့၏ စာပေယဉ်ကျေးမှုဘာသာစကားဆိုင်ရာများကို ဆက်လက် ဆွေးနွေးရန်နှင့် ရှာဖွေသုတေသနပြုစုရန် လိုအပ်သေးသည်။

- ပညာရေးစနစ်တွင် ညီမျှသောအခွင့်အရေးရရှိနိုင်ရေးအတွက် အထူးသဖြင့် မသန်မစွမ်းများအတွက်လည်း ပညာရေးပေါ်လစီတစ်ခုကိုလည်း ချမှတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။